EMVNDI MERILLII TRICASSINI IC.

A CONSILIIS REGIS

Anteceſſoris, in Academia Metropolis Biturigum Primicerij,

EX CVIACIO LIBRI TRES,

Quorum argumenta ſequens pagina indicabit.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

PARISIIS,

Apud IACOBVM QVESNEL, viâ Iacobæâ,
ſub ſigno Cochleæ & Columbarum.

cIↃ. IↃC. XXXVIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Primus, continet Variantes Interpretationes ex Libris Digeſtorum.

Secundus, Variantes Interpretationes ex Libris Codicis.

Tertius, Defenſas Lectiones Florentinas.

ADIECTI SVNT EIVSDEM AVTHORIS OBSERVATIONVM LIBRI DVO.

Item Liber Singularis Differentiarum reſtitutus ex Libris Manualium I. Pauli.

ILLVSTRISSIMO
& ampliſſimo Viro
PETRO SEGVIERIO
FRANCIÆ CANCELLARIO,
EMVNDVS MERILLIVS IC.
S.

VNVS ex deceſſoribus tuis Michaël Hoſpitalius vir perquam magnæ dignationis, iuris aliarumque diſciplinarum ſciens; Academiam Bituricenſem inuiſiſſe, & hanc docendi rationem præiuiſſe memoratur, vt poſthabitis gloſſarum enarrationibus, ſolos iuris authores attingerent; quam Duarenus Cujacius & alij deinceps tenuerunt; vnde ſtudiorum ſeges plurima extitit. Quanta enim erat vbertas ſoli Italici, cum triumphales viri ſtiuam regerent, & agricolationem ipſi facerent: tanta fuit Academici, cum ſummates viri ipſius colendi curam ſuſceperunt. Et quidem non alios magis cura iſta reſpicit, quam

EMVNDI MERILLII IC. DISSERTATIO IN LIBROS TRES EX CVIACIO

AD LECTOREM.

PARISIIS,

M. DC. XXXVIII.

EMVNDI MERILLII IC. DISSERTATIO IN LIBROS TRES EX CVIACIO

AD LECTOREM.

De operis huiuſce inſtituto.

CAPVT PRIMVM.

QVam veniam ſibi deprecatur Gregorius Nyſſenus in præfatione ad Canticum canticorum, quòd de eâdem re poſt Origenem ſcriberet; eandem mihi veniam deprecari volo, quòd de eâdem re poſt Cuiacium, & ex ipſo Cujacio ſcripſerim. Erat magna Origenis authoritas in Theologicis, vt ſatis eſſet cuique ad tuendam

EMVNDI MERILLII IC. EX CVIACIO,

LIBER PRIMVS.

Quid ſit ius, quod neceßitas conſtituit, in l. penult. D. de legibus.

CAPVT PRIMVM.

MODESTINVS lib. 1. Regularum,
In l. penult. D. de legib. Senatuſque Conſ.

ERGO omne ius aut conſenſus fecit, aut neceſsitas conſtituit, aut firmauit conſuetudo.

CVIACIVS in Paratit. Digeſtor. ad Titul. de legibus.

Ergo omne ius aut conſenſus fecit, aut neceßitas

EMVNDI
MERILLII
OBSERVATIONVM
LIBRI DVO.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMANCA

PARISIIS,
Apud IACOBVM QVESNEL, viâ Iacobæâ,
ſub ſigno Columbarum.

cIↄ. Iↄc. XXXVIII.

ILLVSTRISSIMO VIRO

IOANNI BERTERIO,

MONTRAVIO SENATVS

Toloſani Proto-Præſidi

EMVNDVS MERILLIVS IC. S.

EAM *ſæpiæ piſcis naturam eſſe perhibent* (Illuſtriſsimè Proto-Præſes) *vt piſcari volentibus atramentum ſibi inſitum euomat, eòque retia circumfundat, ne facilè capiatur. Huius piſcis naturam primos iuris Interpretes retuliſſe aliquando meditabar, qui atras obſcuráſque interpretationes prodiderunt, vt vix capiantur: Eóque nomine Ariſtoteles ſæpia dictus audijt. At mirè admodum conuenit iuris Interpretibus, quod ex Anaxilao refert Plinius* Sæpiæ atramento tanta vis eſt vt in lucernâ addito Aethiopes videri faciat ablato priori lumine. *Namque ita illi pellucidis ICtorum ſcriptis, addito interpretationum veluti atramento, priùs lumen ICtorum abſtulerunt: eóſque nobis obſcuros videri, effecerunt. Verùm*

EMVNDI MERILLII OBSERVATIONVM

LIBER PRIMVS.

De fragmentis Iuriſconſultorum.

CAPVT I.

VEluti vaſa ex auro argentóve ſolida, cùm integra conſpiciuntur, ſpecie ſua delectant: ſi tamen conflata diſſiluerint, aut in partes diſſecta fuerint, quælibet etiam minutula pars ſuo pretio æſtimari poteſt, vt

Conciſum argentum in vultus facieſque minutas.

Ita Iuriſconſultorum libri integri, (vt ante Iuſtinianum fuerant) magis legentium animos oblectarent; cùm ordinem librorum liceret agnoſcere, quæſtiones tractatas expendere, verborum elegantiam, ſententiam, pondus mirari. Sed etſi libri iſti in frag-

EMVNDI MERILLII IC.

LIBER SINGVLARIS DIFFERENTIARVM IVRIS,

RESTITVTVS EX LIBRIS Manualium IVLII PAVLI.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMAN

PARISIIS,
Apud Iacobum Queſnel, viâ Iacobæâ, ſub ſigno Cocleæ.

M. DC. XXXVIII.
Cum Priuilegio Regis.

INDEX CAPITVM
LIBRI SINGVLARIS
Differentiarum iuris.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

Cap. I. *DE libris Manualium Iulij Pauli.* p.j.

Cap. II. *Differentia inter actiones, quæ per procuratorem acquiruntur, vel non: quæque per eum retinentur.* p.x.

Cap. III. *Differentia inter actorem & adminiſtratorem ciuitatis: inter ſtipulationem ſerui publici, & inter ſtipulationem actoris.* p. xiij.

Cap. IV. *Deprehenditur differentia inter vſumfructum qui finitur conſolidatione, ſeu proprietatis acquiſitione; & inter eum qui finitur aliis modis.* p.xvj.

Cap. V. *Differentia quædam deprehenditur inter ſeruitutes ruſticorum prædiorum.* xviij.

Cap. VI. *Differentia inter flumina, quæ interjecta ſeruitutes prædiorum ruſticorum impediant, vel non.* p.xxj.

CAPVT I.

DE LIBRIS MANVALIVM Julij Pauli.

IVlius Paulus libros tres *Manualium* videtur inſcripſiſſe, quaſi libri iſti ſemper præ manibus haberi debeant: & quaſi *manticularia*. Sextus Pompeius: *Manticularia dicuntur ea, quæ frequenter in vſu habentur, & quaſi manu tractantur.* Græci πρόχειρα dixerunt, vt Conſt. Harmenopulus. Aliud videtur eſſe ἐγχειρίδιον in præfatione Plinij ad Veſpaſianum, & apud Gellium lib. 20. cap. vlt. Libellus, putà, breuior; vt Pomponij liber ſingularis Enchiridij in Indice Florentino. Potiùs ita dictus, quòd manu ferri poſſit, vt pugio etiam ἐγχειρίδιον, quàm quòd manibus teri, haberive debeat. In hiſce libris Manualium, Iulius Paulus differentias iuris exſecutus fuerat, vt ex fragmentis, quæ ſuperſunt, deprehendimus. Et ideò Manualium inſcripſerat, quia differentiæ iuris ad manum ſemper, & in promptu eſſe debeant; vt differentiis obſeruatis, reſponſa iuris authorum aliam atque aliam interpretationem accipiant. Quos autem libros Paulus *Manualium* inſcripſerat, Modeſtinus poſteà *Differentiarum* apertiùs inſcribere voluit. Paulo Modeſtinus poſtumauit, qui vſque ad tempora Gordiani peruenit, l. 5. C. ad exhibend. quique vt Vlpiani ſtudioſus fuit, l. ſi quis. 52. §. ſi quis aſinum. D. de